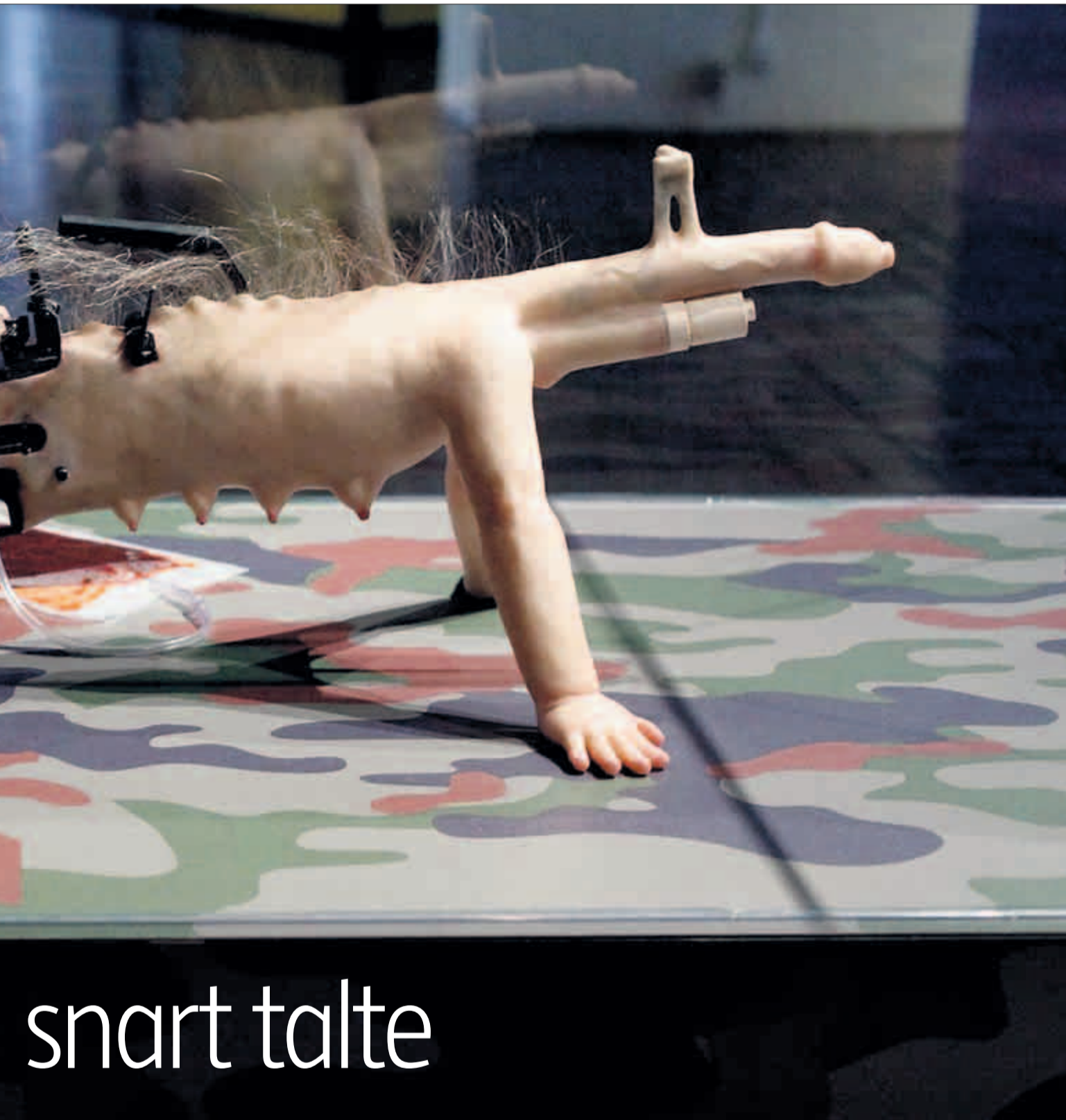

bt.no/bergenpuls: Les mer om kulturnyheter, film, musikk, litteratur, spill, tv, scene og utstilling

■ Bergenseren Morten Traavik's år som Norges første forsvarskunstner går mot slutten. Om han får en etterfølger er ennå ikke avgjort.

snart talte

Forsvaret: Målet innfridd, fremtiden usikker

Forsvaret er fåmælt om hvorvidt de anser ordningen med residerende kunstner som vellykket.

TONJE AURSLAND
ØYVIND TORVUND
GURO ISTAD
ANNIKEN C. MOHR (foto)
tonje.aursland@bt.no

– Jeg vil sitere Morten Traavik's poeng om at «dersom noen skulle finne på å ta dette ned, ja vel, så er det en del av kunstverket».

Det skriver sjef for Forsvarets avdeling for kultur og tradisjon, Jon Einar Hynaas, i en e-post til BT.

Videre skriver brigaderen: – Vi har lært å kjenne Morten Traavik som vel så mye kommunikator som kunstner, og det har vært styrken i hans prosjekter. Han har rokket ved

våre oppfatningen om hva som er rimelig satsning i et Forsvarsmuseum. Eller skal vi si rocket?

– Målet innfridd

Forsvarssjefen var ikke tilgjengelig for kommentar i går, men Hynaas skriver at hensikten ved å hyre Morten Traavik som «Forsvarets kunstner» er innfridd.

– Et hovedmål med prosjektet «Museale forstyrrelser» er nettopp det; å forstyrre både offentlighet og internt med elementene i prosjektet. Det er premissene bak prosjektet og finansieringen som Kulturrådet har stilt til disposisjon. Selv om jeg nylig har gått inn i jobben som sjef for Forsvarets avdeling for kultur og tradisjon, registrer jeg at målet er innfridd. Det er liten grunn til å tro at det siste kunstverket er annerledes i så måte; det er ikke mulig å

stille seg likegyldig til Morten Traavik's siste prosjekt, sier han.

Står ikke lenge

Hva Forsvarets ledelse mener om kunstverkene, eller om Traavik's kritikk i Klassekampen lørdag, vil Hynaas ikke svare på.

– Videreføres ordningen? – Når det gjelder den fremtidige satsingen på museet, så overlater jeg til museumsdirektøren å komme med gode anbefalinger – så snart evalueringen er gjennomført og eventuell finansiering er avklart. Det er ikke annerledes om det er en tradisjonell utstilling, eller om det er et samarbeid med en profilert kunstner som Morten Traavik, sier Hynaas, som antyder at utstillingen ikke vil få evig liv.

Men om Forsvaret ikke har bestemt seg ennå, har i hvert

fall kunstkritiker og kurator Tommy Olsson felt en dom over ordningen med residerende kunstner.

– Det er godt tenkt, men reaksjonene viser at det er mangel på forståelse fra både Forsvarets og kunstnerens side. Det er ikke første gangen vi ser at kunstverk, vist frem på Forsvarets grunn, har virket provoserende.

Ifølge Runar Gjerard, Forsvarsmuseets direktør, er det usikkert om det blir ansatt en ny forsvarskunstner. Dersom de velger å ansette en ny forsvarskunstner, gikk Gjerard i går langt i antydning at det blir en mindre kontroversiell kunstner.

– Vi vil kanskje velge en kunstner med et annet blikk neste gang, sa Gjerard til NRK.

Gjestfrihet?

utstilling kunst

«Body Armour – bedre enn sex?»
Morten Traavik
Kurert av Inger Astri Kobbevik
Forsvarsmuseet, Oslo

MED «Body Armour – bedre enn sex?» avsluttes det ett-årige gjesteoppholdet kunstner Morten Traavik har hatt hos Forsvarsmuseet. Som en del av institusjonens overhengende tema – «museale forstyrrelser» – har Traavik hatt mandat til å gi institusjonen et nytt perspektiv på egen praksis. Kunstneren har hatt atelier i et glassbur midt i utstillingsrommet, der hans prosesser og utprøvelser har vært til fritt innsyn fra ansatte og besøkende.

GJENNOM fem prosjekter i serien «Hærwerk» har Traavik tatt utgangspunkt i det som kan forstås som Forsvarsmuseets eget utstillingsmateriale, og inkorporert det i sin egen kunstneriske praksis. Krigsvåpen, som tanks og raketter, har han bekledd med discospeil, kondomer og politisk symbolske farger. Prosjektene har i tur og orden blitt flyttet bort før avtalt dato, eller blitt regelrett sensurert av ledelsen i Forsvaret.

Traavik's kunstnerskap tilnærmer seg betente politiske problemstillinger med en konkrethet som vanligvis når de tabloide avisene. Der mange kunstnere ofte sirkler rundt problemstillinger, fremstår Traavik som utålmodig og direkte. Dette plasserer ham i en særposisjon i Norge. Tidligere har Traavik stått på offerets side med «Miss Landmine»-prosjektet, mens nå flytter han fokuset mot militærmaktens muligheter og begrensninger.

DET VIRKER SOM om kunstneren har valgt å avslutte med et mer nedtonet prosjekt, installert og montert på innsiden av institusjonen, forsikret mot potensielle fornærmelser ved et eventuelt statsbesøk på museet.

Nåværende utstilling vises blant annet to montre med kamouflasjemønstrede sokler som tar utgangspunkt i maskinvåpen og menneskelig materie, og som trekker det videre ut i en dystopisk makaber estetikk.

Men i motsetning til de forrige prosjektene er dette noe man gjerne kunne sett i en ordinær kunstinstitusjonell sammenheng. Og på Forsvarsmuseet utøver de sin rolle som samtidskunst, uten at de nødvendigvis skaper noen videre diskusjon.

KUNSTNERE har siden slutten av sekstitallet arbeidet med en institusjonskritisk praksis, hvor kunstneren produserer kommentarer eller «avslører» museet eller institusjonens definisjonsmakt. Den forholdsvis nye praksisen «new institutionalism» går ut på at institusjonen har et ønske om å være institusjonskritisk, og inviterer slik en kunstner med en bestilling om å være nettopp dette. Det blir derfor stadig vanskeligere å arbeide kritisk på innsiden av en institusjon som selv streber mot det samme idealet.

RUTH HEGE HALSTENSEN